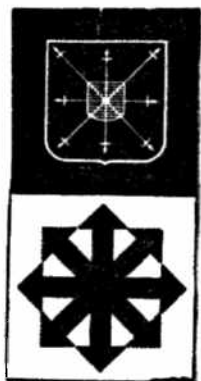

VOGELWACHT UDEN
en omgeving.

De Slechtvalk

ons clubblad
De
Slechtvalk.

III 1981

DE SLECHTVALK

ORGAAN VAN DE VOGELWACHT UDEN EN OMGEVING.

2 de jaargang 1981

Redaktie: JAN WILLEM HERMANS.

JOHN HERMANS.

WIM JANSSEN.

AD VAN DIJK.

Typwerk: ANNIE VAN LIESHOUT.

GEER. HERMANS.

AD VAN DIJK.

WIM JANSSEN.

Stencil: AD VAN DIJK.

Tekeningen: WIM JANSSEN.

GER VERWOERT.

KONTAKTADRES: JOHN HERMANS.

BEUKELAAN 22 ODILIAPEEL.

TEL 04132-72777.

VERSLAG VERGADERING VAN 7-4-1981

Aanwezig waren: H. Claassen, H. Janssen, A. v. Lieshout, C. v. Lieshout, J. Staal, A. v. Dijk, J. en P. v. Dommelen, H. Boekkooi, J. Verhoeven, R. en W. Vesters, W. Janssen, J. en J-W. Hermans.

Tentoonstelling

We hebben reeds twee keer een stand bemand. De eerste keer, bij het lentefeest in Uden, verkochten we nestkasten (40 à £5,-). Helaas werkte toen onze "dia-kast" niet perfekt. De tweede keer was met Schapendag in Odiliapeel. De verkoop van nestkasten viel hier tegen. We verkochten toen ook posters, stickers, bouwplaten e.d. van de Vogelbescherming. De omzet was zowat £200,-. De meeste mensen hadden lovende woorden voor onze stand, vooral de nu wel perfekt werkende "dia-kast" met geluid (verzorgd door J.v. Dommelen) oogste veel sukses.

We blijven onze stand verbeteren, suggesties hiervoor zijn altijd welkom.

SOVON

A. v. Dijk verklaart zich bereid om een kaart met bloknummers aan ieder lid te geven. Wanneer men nu vogelgegevens doorgeeft aan Ad, kan men het juiste bloknummer hierbij vermelden. Vermeld tevens de datum, de tijd en het aantal van de waarnemingen.

Roofvogelcontrole + ringen

Dit gaat als volgt: wanneer men een horst gevonden heeft geeft men deze aan bij A. v. Dijk of J. Staal. Deze lichten de ringer H. v. Westerloo in die dan op een gunstig ogenblik de vogels komt ringen. Men kan bij het ringen aanwezig zijn, doch dit geldt alleen voor diegene die het horst aanbrengt, dit om verstoring e.d. tegen te gaan.

Ameland

Besloten is om een meerdaagse excursie te organiseren. Deze wordt gehouden in de herfstvakantie. De excursie is van 17 t/m 21 oktober. We overnachten waarschijnlijk in jeugdherberg "DE KLEINE GRIE" te Hollum. Leeftijd is geen probleem. De prijs voor een volpension is £25,75 per nacht. De totale kosten inclusief reis zal ongeveer £200,- per man bedragen. Op de vergadering van dinsdag 1 september moet ik het preciese aantal deelnemers weten. Dit kan men op twee manieren doen, 1-ste: op de vergadering komen of ten tweede J-W Hermans opbellen (tel: 04132-72777) voor 1 september a.s.

Knotten

We zijn van plan om in de winter bomen te knotten. Goed geknotte bomen zijn een uitstekend "huis" voor uilen. Wanneer men bomen met een flinke pruik weet te staan, geef dat dan door aan J-W Hermans.

VERGADERING

De volgende vergadering zal worden gehouden op dinsdag 1 september in de " Horst "(Bernadetteschool), aanvang 20.00 uur.
HET BESTUUR REKENT OP UW KOMST.

- Agenda:
- 1) Opening
 - 2) Tentoonstelling
 - 3) Samenwerkingsverband
 - a) Wintertelling van "grote vogels" (Zie Roodborst-tapuit blz. 31)
 - 4) SOVON
 - a) Atlasprojekt voor Winter- en Trekvogels
 - 5) Kwestie roof/stootvogels
 - 6) Excursies
 - a) Groote Peel: 26 september, vertrek markt 7.00 uur
 - b) Ameland: 17 t/m 21 oktober
 - c) Diaavond over Schotland: nader te bepalen
 - 7) Feestavond
 - 8) Cursus vogelgeluiden
 - 9) Kosten blad
 - 10) Filmavond Vogelbescherming: opstellen vragenlijst
 - 11) Rondvraag

Tot ziens,
bestuur.

Odiliapeel, 23 mei 1981.

Aan het College van B. en W.
van de gemeente Uden.

Geachte Heren,

Vogelwacht Uden heeft vernomen dat er omtrent plan Hemelrijk nog veel vraagtekens zijn.

Al jaren heeft onze vereniging de vogelstand in dat gebied nauwkeurig geïnventariseerd en gekonstateerd is dat het gebied een trekpleister is voor vele vogels (zie bijlage 1, vogelsoorten van Hemelrijk).

Er zijn zeldzame tot zeer zeldzame soorten waargenomen, zodat we van mening zijn dat de gemeente Uden er goed aan doet om het als een natuurgebied te bestempelen.

Ten eerste hebben we weinig watergebieden waar de vogels tijdens de trek kunnen uitrusten van de soms lange reis die ze maken.

Ten tweede is het gebied bijzonder geschikt als broedplaats voor de vaak minder voorkomende soorten (zie bijlage 2, broedvogels van Hemelrijk).

De vogelwacht is altijd bereid om richtlijnen en uiteenzettingen te houden om U een duidelijk beeld te geven hoe naar onze mening het gebied Hemelrijk het beste als natuurgebied tot zijn recht komt.

Over de ontwikkelingen, eventuele beslissingen, omtrent het gebied Hemelrijk, zouden wij als vogelwacht graag door U geïnformeerd willen worden.

Voorzitter:

W. Janssen

Rechtestraat 26

Odiliapeel.

Secretaris:

J. Hermans

Beukelaan 22

Odiliapeel.

Hoogachtend,
Vogelwacht Uden.

DE BOSUILEEN VAN
ONZE NACHTVOGELS.

BIJLAGE 1:

Deze lijst bevat de vogelsoorten die op het gebied Hemelrijk waargenomen zijn.

1. fuut	M	31. zilvermeeuw	A	61. grote lijster	A
2. blauwe reiger	A	32. stormmeeuw	Z	62. zanglijster	A
3. wilde eend	A	33. kokmeeuw	A	63. kramsvogel	Z
4. krakeend	Z	34. zwarte stern	M	64. merel	A
5. pijlstaart	Z	35. holenduif	A	65. geelgors	A
6. slobeend	M	36. houtduif	A	66. rietgors	M
7. smient	Z	37. tortelduif	M	67. vink	A
8. brilduiker	Z	38. turkse tortel	A	68. kneu	A
9. kuifeend	Z	39. gierzwaluw	A	69. huismus	A
10. toppereend	Z	40. boerenzwaluw	A	70. ringmus	A
11. tafeleend	Z	41. huiszwaluw	A	71. spreeuw	A
12. buizerd	M	42. oeverzwaluw	Z	72. ekster	A
13. torenvalk	A	43. veldleeuwerik	A	73. kauw	A
14. patrijs	A	44. kuifleeuwerik	A	74. roek	A
15. fazant	A	45. gele kwikstaart	M	75. zwarte kraai	A
16. meerkoet	A	46. witte kwikstaart	A	76. putter	Z
17. waterhoen	A	47. graspieper	A		
18. scholekster	A	48. winterkoning	A		
19. kievit	A	49. heggemus	A		
20. steenloper	Z	50. spotvogel	M		
21. kleine plevier	Z	51. tuinfluit	A		
22. watersnip	M	52. braamsluiper	A		
23. wulp	M	53. grasmus	A		
24. regenwulp	Z	54. tjiftjaf	A		
25. tureluur	M	55. fitis	A		
26. oeverloper	Z	56. roodborsttapuit	M		
27. strandloper	Z	57. gekraagde roodstaart	A		
28. kluut	Z	58. zwarte roodstaart	M		
29. mantelmeeuw	Z	59. roodborst	A		
30. kleine mantelmeeuw	Z	60. tapuit	M		

De letter achter de vogelnaam geeft aan of de vogel algemeen of zeldzaam is: A = algemeen

M = minder algemeen

Z = zeldzaam

BIJLAGE 2:

Deze lijst bevat de vogelsoorten die er op het Hemelrijk broeden.

1. wilde eend	21. tuinfluit
2. patrijs	22. braamsluiper
3. fazant	23. grasmus
4. meerkoet	24. tjiftjaf
5. waterhoen	25. fitis
6. scholekster	26. roodborsttapuit
7. kievit	27. gekraagde roodstaart
8. kleine plevier	28. zwarte roodstaart
9. watersnip	29. roodborst
10. houtduif	30. grote lijster
11. turkse tortelduif	31. zanglijster
12. boerenzwaluw	32. merel
13. oeverzwaluw	33. geelgors
14. veldleeuwerik	34. rietgors
15. kuifleeuwerik	35. vink
16. gele kwikstaart	36. kneu
17. witte kwikstaart	37. huismus
18. graspieper	38. spreeuw
19. winterkoning	39. ringmus
20. heggemus	40. zwarte kraai

FRINGILLA SPINUS.

Van de in Nederland inheemsche vinkachtige vogels is het Sijsje de kleinste soort. Door zijne geringe grootte en naar evenredigheid lange, smalle vleugels, wijkt het eenigzins van de eigenlijke Vinken af; de nieuwere ornithologen hebben het dan ook tot een nieuw geslacht (*Chrysomitris*) of onderafdeeling gebragt, welke zich door de volgende kenmerken onderscheidt: de vleugels reiken tot over de helft van den staart; de vleugelpennen der eerste orde zijn lang, die der tweede orde betrekkelijk kort, doch breed; de bek is, even als bij de Vinken, kegelvormig, maar spits, puntiger en minder geschikt om harde zaden of steenvruchten door te breken; de pooten zijn kort, en de teenen van scherpe nagels voorzien; de bovenste dekvederen van den staart reiken tot aan het einde der middelste staartpennen, en ook de onderste dekvederen zijn naar evenredigheid langer dan bij de overige vinkachtige vogels.

Het nieuwe geslacht, waarvan het Sijsje de grondvorm is, telt slechts weinige soorten. Eenige daarvan hebben onderling veel overeenkomst in kleur en zijn van ons Sijsje naauwelijks te onderscheiden, ofschoon zij in zeer verschillende gewesten worden aangetroffen; zoo b. v. gelijkt het Sijsje van Japan (*Chrysomitris spinoides*) dermate op het onze, dat men het veeleer eene variëteit, dan eene andere soort zou kunnen noemen; het is alleen iets kleiner, en iets zwarter op het bovenhoofd.

Eene andere soort (*Chrysomitris spinescens*) is in Nieuw-Grenada zeer algemeen; zij wordt er eveneens in de kooi gehouden, heeft denzelfden zang als de onze, maar is kleiner; de geheele bovenkop is zwart en de onderdeelen zijn groenachtiger. In Zuid-Amerika, namelijk in Chili, komt een Sijsje voor, dat grooter en zwaarder van bek is, dan het onze, doch daarmede in kleur, levenswijze en zang vrij wel overeenkomt en ook in kooijen gehouden wordt.

In ons land komt slechts ééne soort voor, ofschoon de vogelhandelaars en vogelvangers ze in twee soorten willen verdeelen, die zij „Gewone Sijsjes” en „Smidjes” noemen. De laatsten echter zijn de oude mannetjes, die, oud gevangen zijnde, hunne donkere kleur behouden, terwijl de jong gevangene nimmer zoo zwart als de zoogenaamde Smidjes worden.

Wanneer wij den vorm en bouw der Sijsjes nagaan, dan bemerken wij spoedig, dat zij eene andere levenswijze, dan de eigenlijke Vinken, moeten hebben. Hunne tamelijk korte, met scherpe nagels voorziene pooten stellen hen in staat, te klauteren en aan de takken te hangen, hetgeen de andere Vinken (met uitzondering van de Distelvinken en Barmen) niet kunnen. De spitse snavel van het Sijsje is een uitmuntend werktuig, om de zaden uit elzen- of dennenvruchten te pikken, hetgeen den eigenlijken Vinken met hun meer stompen bek veel moeilijker moet vallen. Ook kunnen de laatstgenoemden niet aan de takken hangen, zoodat zij de elzenpitten niet uit de vrucht kunnen halen, wanneer deze nog aan de takken vastzit, maar wachten moeten totdat die vruchten afgevallen zijn en op den grond liggen, terwijl het Sijsje behendig naar de uiterste einden der takken klautert en hangende de zaden tot zich neemt. Het Sijsje gebruikt evenwel ook ander plantaardig voedsel, en eet in den zomer veel rupsen en andere kleine insecten.

De eigenlijke trektijd dezer vogeltjes is in October. Evenwel zijn zij dikwijls nog in December en Januarij hier te vinden, hetgeen dááaraan is toe te schrijven, dat die Sijsjes, welke niet in gezelschap van andere Vinken, maar in afzonderlijke troepjes henentrekken, niet zoo geregeld doorvliegen, maar zich meestal hier en daar in boomen, bij voorkeur in dicht bij het water gelegen boschjes, ophouden.

Op den najaarstrek komt dit vogeltje veelvuldig bij ons voor, en het blijft dikwijls den geheelen winter hier over. Eenigen broeijen ook in ons land, ofschoon zelden elders dan in de provinciën Gelderland en Noord-Brabant. Het bewoont verder het gematigde Europa, is in de koudere streken zeldzaam, daarentegen in Duitschland en Frankrijk zeer algemeen.

De voorwerpen, die in Nederland overwinteren, trekken gewoonlijk in April naar de meer Zuidelijk gelegen landen, om er te broeijen; evenwel worden er steeds gedurende den zomer ook bij ons broeiende gevonden. Men ontmoet in het voorjaar altijd meer mannetjes dan wijfjes, en wanneer deze vogeltjes paren, dwalen de ongepaarde mannetjes alleen rond.

De broeitijd der Sijsjes duurt van Mei tot Augustus. Hun nest, dat, hoewel iets kleiner, toch veel overcenkomst heeft met dat van de gewone Vink (*Fringilla coelebs*), bouwen zij op of tusschen takken van groote heesters of vruchtboomen, of ook wel op wilgenstammen. Het wijfje legt gewoonlijk tweemaal, namelijk tegen half Mei en in het begin van Julij, een vier- à zestal kleine, graauwwitte, rosachtig en graauw gespikkelde eijeren, en broeit ze in dertien dagen uit. Aanvankelijk vertoonen de jongen de fletse kleuren van het wijfje, en is ook hun bovenhoofd nog niet zwart. Tegen den tijd echter, dat zij het nest verlaten, zijn zij reeds meer gestreept dan de moeder, en nog in hetzelfde najaar komen bij hen de kleuren te voorschijn, welke de geslachten kenmerken, waarvan het onderscheid, gelijk ieder vogelliefhebber weet, zeer in 't oog loopend is. Het geel aan borst, keel en langs den kop is bij jongen van drie maanden reeds duidelijk zichtbaar; daarentegen is hun bovenkop dan nog slechts weinig donker gekleurd, en ontbreekt hun nog de zwarte keelvlek. In het tweede jaar zijn de jongen volwassen, ofschoon zij dan nog niet de zoo donkere tinten der tweejarige voorwerpen bezitten.

Men vangt de Sijsjes gewoonlijk op de vinkenbaan; de meest eigenaardige vangst geschiedt echter met den lijmstok (lijmhengel). In het najaar, van November tot Januarij, als deze vogeltjes in troepjes rondzwerven en zich meestal in het lage elzenhout ophouden, is het gemakkelijk, hen op die wijze te verschalken.

De vogelaars nemen tot dat einde een klein kooitje, waarin een wijfje zit, onder den linkerarm, of hangen het op den rug; in de rechterhand houden zij een drie à vijf el langen stok (lijfst elzentak), aan de punt van vogellijm voorzien. Het wijfje in de kooi verradt door haar gefluit weldra de aanwezigheid van een troepje van hare soort, en de vogelaar nadert voorzigtig de plaats, waar de vrije vogeltjes zich ophouden. Hetzij nu dezen, nieuwsgierig naar het vogeltje in de kooi, en niet bevreesd voor den langen tak, dien de vogelaar in de hand houdt, komen aanvliegen, of wel rustig aan de elzenproppen blijven voorteten, in elk geval heeft dan de vogelvanger tijd genoeg, om met zijn lijmhengel een der vogels te naderen en hem even een tikje te geven. Dikwijls zelfs bemerken de vogels niet terstond, dat hunne veértjes vastgelijmd zijn; althans schrikken zij niet dadelijk. De vogelvanger haalt nu bedaard den gelijmden vogel van den stok af en plaatst hem in het kooitje bij het reeds gevangen wijfje.

Bij deze vangst is het raadzaam, alleen de mannetjes te kiezen; want, als de

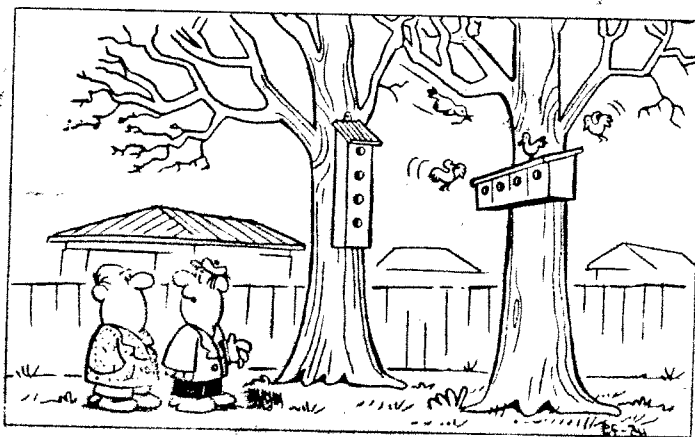
eerst gevangene een wijfje is, vliegen de overigen meestal onmiddellijk weg. Dit is misschien dááaraan toe te schrijven, dat deze vogeltjes alsdan nog ongepaard leven, en er bij een troepje meer mannetjes dan wijfjes zijn. Wanneer men zich daarentegen in het voorjaar met deze vangst bezig houdt, zal men juist het tegendeel ondervinden; als namelijk de vogels dan gepaard zijn, en men eerst een wijfje vangt, blijft gewoonlijk een der mannetjes in de nabijheid, waarschijnlijk omdat hij zich meer om het lot zijner wederhelft bekommert, dan de wijfjes in het najaar om de mannetjes.

Van de in het najaar gevangen vogels sterven er velen door te ruwe behandeling, en anderen doen zich zelven door gulzigheid den dood aan. Niettemin kunnen de Sijsjes, bij goede behandeling in de kooi, tot twintig jaar oud worden. Het meest geschikte voedsel is witzaad; gedurende het koude jaargetijde geeft men hun nu en dan een gekneusd hennepzaadje, en bij afwisseling elzenzaad. Des zomers is hennepzaad dikwijls nadeelig, omdat dit te veel verhit en opwekt; men kan dan de hun onthouden versnapering door een of ander jong groen, vooral het zoogenaamd Kruiskruid, vervangen.

De jong gevangen Sijsjes worden in de kooi nimmer zoo fraai, als de oud gevangene; bij de eersten blijft meestal de zwarte keelvlek geheel weg; sommigen echter worden, door het aanhoudend eten van hennepzaad, geheel zwart. Witte of vaalkleurige variëteiten worden niet waargenomen.

Het Sijsje zingt minder fraai dan de andere vinkachtige kamervogels; het is niettemin een onvermoeide zanger, die zich reeds in den vroegen ochtend en zelfs in den winter laat hooren; doch de liefhebbers houden dit vogeltje meer om zijne geaardheid, dan om zijn gefluit; want geen kooi-vogel wordt zoo mak en zoo vertrouwelijk, als het Sijsje.

Jong gevangen of uit het nest opgekweekte mannetjes paren somtijds later met het wijfje van den Kanarievogel. De daaruit voortgesproten bastaards hebben in hun zang meer van het Sijsje dan van het mannetje van den Kanarie; daarentegen zijn zij fraaijer gekleurd en vertoonen zij, naar mate van de kleur der Kanarie-wijfjes, dikwijls eene zeer zonderlinge combinatie van de teekening der beide ouden.

Om de een of andere reden vinden ze het prettiger in het „sijsjesvogelhuis“ dan in de „flat“

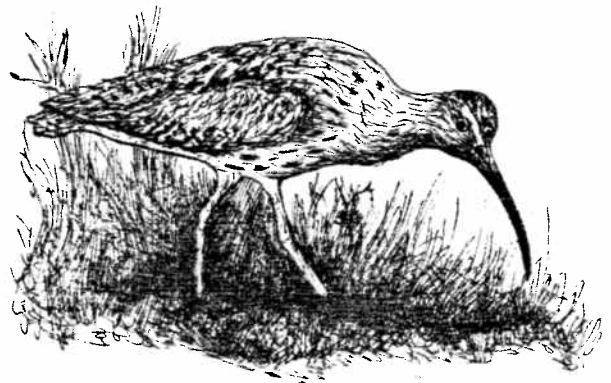
M. s. s. s.

Excursie Campina.

Om 6 uur vertrok een grote groep $\pm$ 15 man (1 vrouw) richting Campina. Zoals we onderhand al gewend zijn kreeg de wagen uit Odiliapeel weer eens pech ! Nu was het een kapotte waterpomp. Om 7 uur kwam Ad Renders van de Vogelwacht Den Bosch op de afgesproken plaats. Na vastgezeten te hebben, gooien met straatstenen, 1 maal de verkeerde weg in te slaan en hobbelen over een zandpad, kwamen we in het bewolkte paradijs op aarde " Campina ".

Campina bestond al in de 15 de eeuw, dit weet men van oude kaarten. De vroegere eigenaar, de Heer van Tienhoven, heeft het na zijn dood geschonken aan Natuurmonumenten. De Heer van Tienhoven vertoeft er nog steeds, zijn graf ligt midden in Campina en lijkt veel op een humnebed. Campina bestaat uit heidevelden, bosgebieden en weilanden. De tocht begon al goed met het zien van 6 reeën in het weiland, een vliegende buizerd, die lastig gevallen werd door zwarte kraaien, twee boomkruipers, grutto's en wulpen. In de heidevelden liggen veel kleine vennetjes, wat uitstekend terrein is voor watervogels. Ze ontbraken niet: kuifeend, wintertaling, slobbeend, wilde eend, zilvermeeuw, blauwe reiger, meerkoet, groenpootruiter, witgatje en rietgors hebben we of gezien of gehoord. De primeur van de morgen was wel het zien van twee korhoenders, één haan en één hen ($\pm$ 45 sec, maarja toch de moeite waard !). In Campina komen $\pm$ 5 broedparen voor. Ze gaan sterk in aantal achteruit, doordat hun biotoop sterk verstoord wordt.

Na een korte stop bij onze auto's (eventueel met koek en soep) gingen we meer het bosgebied in. Opvallend was het aanwezig zijn van veel bosbes onder de oude grove dennen opstanden. Bepaalde bosgedeelten zijn zeer vochtig. Om versnelde afvoer van het water te bevorderen heeft men bij de aanleg van het bos kleine slootjes aangelegd. Op de tussen liggende smalle stroken grond (rabatten) stonden zeer fraaie eiken. Het bosgebied was rijk aan spechten

De wulp.

zoals: bonte specht, groene specht en de zwarte specht. De zwarte specht gaf een mooie drumsolo weg, die langer duurt (meer roffels) dan die van de bonte specht. De bonte specht ± 7 en de zwarte specht ± 11 roffels

(mag ook 12 zijn!). Andere geziene en/of gehoorde vogels zijn:

winterkoning, heggemus, fitis, tjiftjaf, goudhaantje, roodborst, zanglijster, merel, pimpelmees, koolmees, staartmees, vink en sijs.

Door het bos stroomt een beekje, dat doet vermoeden dat je in Limburg staat. In het bos was het een echte meanderende beek met mooie begroeiing, maar net buiten het bos, in het weidegebied, was het een rechte gekanaliseerde beek. Een typisch

staaltje moderne techniek. Al met al was het een geslaagde excursie met veel bezienswaardigheden, waardoor het vroege opstaan snel was vergeten. Met dank aan Ad Renders (gids) en de welbekende organisatoren.

De zwarte specht.

Klaas Koopmans.

Protest tegen afschieten aalscholvers

(Van onze correspondent)

ARNHEM - De Stichting Kritisch Faunabeheer heeft er bij het provinciaal bestuur van Gelderland op aangedrongen aan de Organisatie Verbetering Binnenvisserij (O.V.B.) geen vergunning te verlenen voor het neerschieten van aalscholvers in de Flevopolder.

Deze in ons land beschermde vogels richten de laatste jaren grote schade aan in een viskwekerij van de O.V.B., waarvan de vis ten behoeve van de beroeps- en recreatievissers weer wordt uitgezet. De nabij de Flevocentrale gelegen vijvers bestaan in totaal 172 hectare water en vormen de grootste viskwekerij van Europa. Volgens de O.V.B. kost het bezoek van de uit de naburige Oostvaardersplassen afkomstige aalscholvers de kwekerij dagelijks bijna 13.000 gulden.

Men wil nu van de Gelderse commissaris der koningin mr. W.J. Geertsema een vergunning voor het afschieten van ongeveer 25 aalscholvers, als afschrikwekkend voorbeeld voor de rest van de kolonie. Het ministerie van C.R.M. heeft de provincie Gelderland geadviseerd de vergunning voor het neerschieten van de beschermde vogels af te geven.

De Stichting Kritisch Faunabeheer heeft aangekondigd een procedure in het kader van de wet Administratieve Rechtspraak Overheidsbeschikkingen (AROB) te zullen aanspannen, als de provincie de vergunning inderdaad verleent.

Werkgroep: Opzettelijk doden aanpakken

HET schijnt nog steeds vreselijk geweldig te zijn een opgezette roofvogel of uil op de schoorsteen te hebben. U houdt daar niet van, ik houd daar niet van, maar toch.

Het blijkt dat een groot aantal roofvogels opzettelijk wordt vergiftigd of geschoten. De Vogelwet biedt geen enkele garantie voor het beëindigen van deze onfrisse praktijken, aldus de Werkgroep Vogelsterfte waarin onder andere Vogelbescherming en Staatsbosbeheer samengaan.

Vergiftigd

De werkgroep meent slechts het topje van de ijsberg te hebben ontdekt. Zo'n topje bijvoorbeeld: tussen 1 januari 1980 en 1 juli 1980 werden 237 roofvogels die bij een preparateur waren terechtgekomen, onderzocht op hun doodsoorzaak. Van deze vogels bleken er maar liefst 147 te zijn vergiftigd.

De vraag is natuurlijk: opzettelijk vergiftigd of 'per ongeluk'. De Werkgroep Vogelsterfte meent dat een heel belangrijk percentage dode roofvogels die bij een preparateur terechtkomen opzettelijk is vergiftigd als gevolg van het feit dat het gebruik van landbouwgiften tegenwoordig aardig aan banden is gelegd. Ongelukjes komen niet zoveel meer voor.

Beschermde

Mensen die een opgezette roofvogel of uil op de kast in de mooie kamer willen hebben, krijgen te maken met beschermde vogels. Die mogen niet gedood worden. Maar, zegt de wet, als je zo'n vogeltje vindt, dan is-ie dood en mag-ie wel opgezet worden. Wat niet mag is de vogel opzettelijk doden.

U vindt dus een lijkje, gaat ermee naar het politiebureau en vraagt om een zogenaamde C-2-vergunning. U kijkt de dienstdoende ambtenaar vriendelijk in de ogen en dat is genoeg. Hij immers kan niet zien of u het dier zelf heeft gedood. U krijgt dus die vergunning en met dat briefje en het lijk gaat u naar een wettelijk erkende vogelpreparateur en die zet het beest voor u op.

Te moeilijk

Volgens de werkgroep zit de zwakke plek in de wet dat niemand kan vertellen, tenzij na uitgebreid laboratoriumonderzoek, of de vogel opzettelijk door de aanbieder is vergiftigd om te worden opgezet.

Politiebureaus beschikken niet over een laboratorium om te bekijken of een vogel is vergiftigd of door natuurlijke oorzaken is gestorven. Met andere woorden: de politiebeambte die de C-2-vergunning moet afgeven is een leek.

Volgens het zwartboek dat de werkgroep gisteren aan staatssecretaris Wallis de Vries van CRM en minister Braks van landbouw heeft aangeboden over de zaak, is die vraag niet door een leek te beantwoorden.

Vergunning

Bij het beoordelen of voor een dode vogel een C-2-vergunning mag worden afgegeven moet de politie de volgende zaken vaststellen:

- De soort vogel. Nagenoeg alle bezoldigde politieambtenaren zijn leken op dit gebied.
- Doodsoorzaak. Door geen enkele ambtenaar is vast te stellen of een vogel een natuurlijke dood is gestorven. Vergiftigingen zijn alleen door specialistisch onderzoek vast te stellen. Bovendien heeft de werkgroep ontdekt dat veel vergiftigde vogels een lichte verminking meekrijgen zodat als doodsoorzaak al snel 'verkeer' wordt geconstateerd.
- Mocht de politiemann erin slagen vast te stellen dat de vogel een onnatuurlijke dood is gestorven — door bijvoorbeeld inslagsporen van geweerhagel te ontdekken, dan komt een zo goed als onoplosbare vraag.

Namelijk of het beest door de man zelf of met diens medeweten is geschoten of buiten zijn schuld.

Verbieden

„Dat is allemaal veel te moeilijk”, zegt de werkgroep, „en in de praktijk blijkt dat de C-2-vergunningen erg makkelijk worden afgegeven”. De Werkgroep stelt voor het opzetten van roofvogels en uilen bij de wet gewoon te verbieden. Elke dode roofvogel of uil zou eigendom van de staat moeten zijn.

De onmogelijkheid van het vergunningenstelsel leidt tot uiterst merkwaardige praktijken volgens de werkgroep. Vogels worden vergiftigd door iemand die ze wil opzetten, maar deze vindt de dode vogels niet. Een ander wel en deze krijgt zonder meer van de politie een C-2-vergunning. Het beest is immers buiten zijn schuld en medeweten gedood.

Illegaal

Stroppers maken gebruik van de diensten van illegale preparateurs. Jachtopzieners schieten of vergiftigen vogels en schrijven zelf, als onbezoldigd ambtenaar, een vergunning uit. De werkgroep tekent hierbij aan dat het wel ongebruikelijk is maar principieel fout vergunningen te verstrekken aan jagers. De politie verstrekt te goeder trouw aan preparateurs ongevulde C-2-vergunningen onder het motto: 'Jullie hebben er verstand van, wij niet.'

De werkgroep is een groot aantal gevallen van opzettelijke vergiftiging van roofvogels om op te zetten op het spoor gekomen. De zwartste bladzijde van het zwartboek wordt wel gevormd door de lotgevallen van de rode wouw in Nederland.

Dode kip

Het aantal paartjes dat van deze voor Nederland uiterst zeldzame roofvogel in Nederland broedde, bedroeg de afgelopen jaren een of twee. In voorgaande jaren werden al vergiftigde exemplaren aangetroffen. Het vergiftigen van deze dieren is betrekkelijk makkelijk omdat het zaaeters zijn. Ze zijn met een vergiftigde dode kip makkelijk te doden.

Vorig voorjaar werden bij zeven vrouwen vergiftigingen vastgesteld. Een van deze dieren was kennelijk gepaard en in de eileider bevonden zich reeds in ontwikkeling zijnde eieren. Volgens de werkgroep is het zeer waarschijnlijk dat het opnieuw bevolken van ons land met rode wouwen wordt verhinderd door stroppers die gebruik maken van giftig aas.

Alleen omdat sommige mensen het zo geweldig vinden een lijk op de kast voor aler te hebben staan.

Vogelbescherming vraagt de overheid dan ook zo snel mogelijk dit soort praktijken wettelijk onmogelijk te maken.

VELDWAARNEMINGEN

Hier volgt een lijst van waarnemingen gedurende de maanden april -- begin augustus 1981.

1 tapuit: za.4-4,zo.19-4,vrij.1-5	Odiliapeel
2 tapuiten: za.2-5	Hemelrijk
10 tapuiten: ma.20-4	Odiliapeel
1 paapje: ma.20-4	Rietven(Boekel)
2 paapjes: za.18-4	Odiliapeel
1 blauwe kiekendief: ma.20-4	Hofmans plassen
2 paar boomvalken broedend	Odiliapeel
4 paar boomvalken broedend	Uden
1 zwarte wouw: za.4-4	Vliegend over vliegbasis
1 dodaars: wo.8-4,do.14-5,vrij.15-5	Uden
1 grauwe klauwier: mei	Vuilnisbelt Uden
1 draaihal: wo.29-4,za.2-5	Straten v. Uden
1 boomkruiper broedend	Maashorst
3 witgatjes:za.28-3,zo.29-3	Maashorst
1 bosrietzanger: mei	Maashorst
2 kleine bonte spechten: ma.20-4	Rietven(Boekel)
1 zomertaling: juni	Kroef(Odiliapeel)
1 paar bonte vliegenvangers broedend	Rietven(Boekel)
1 bonte vliegenvanger: wo.12-8	Odiliapeel

Op het Hemelrijk is verder gezien:

ma.20-4: krakeend

za.2-5: 1oeverloper, 1 tureluur, 1 kleine mantelmeeuw, 1 rietgors, 1 kuifeend

zo.3-5: 6 oeverlopers, 1 fuut

vrij.15-5: 4 zwarte sterns

zo.24-5: 1 kluut

zo.14-6: 2 zwarte sterns, kleine plevier broedend

zo.5-7: 1 bontbekplevier, 1 fuut, 3 oeverlopers

do.30-7: 1 kleine strandloper, 1 fuut, 10-20 oeverlopers

za.8-8: 1 putter, 10-20 oeverlopers

di.18-8: 4 wintertalingen

Bij Ad v. Dijk moet u de waarnemingen doorgeven. Dit in verband met het SOVON-onderzoek.

Het bestuur hoopt dat meer mensen dit in de toekomst zullen doen.

Vogelbeschermers op de bres voor aalscholvers

UTRECHT (ANP) - De Nederlandse Vereniging tot Vogelbescherming is bepaald niet gelukkig met het plan van CRM om de Organisatie van de Binnenvisserij toestemming te geven voor het afschieten van een beperkt aantal aalscholvers bij de viskwekerijen bij Lelystad.

Volgens de vogelbeschermers moet eerst maar eens worden onderzocht of er geen andere manieren zijn de aalscholvers bij de visvijvers weg te houden. De sportvisserij in ons land is een milieuzaak en wanneer er maatregelen nodig zijn om de viskweekvijvers te beschermen dan moet men maar zorgen dat daar geld voor beschikbaar komt. Volgens de vogelbeschermers draagt Nederland internationaal een grote verantwoordelijkheid voor de aalscholvers.

Aalscholvers mogen niet meer binnen

Viskwekers gaan vogel afschieten

NIEUWEGEIN (ANP) - In augustus wordt met een twee maanden durende proef begonnen aan de aalscholvers, die de viskwekerijen bij Lelystad leegvreten, te verjagen. Een beperkt aantal aalscholvers wordt afgeschoten. Daarnaast wordt bekeken hoe men volgend voorjaar een groot gedeelte van deze vogels uit ons land kan weren.

De Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij (OVV) heeft hiertoe, op advies van een groep biologen, besloten in samenwerking met het ministerie van CRM en de Rijksdienst van de IJsselmeerpolders. CRM bekijkt of de 125.000 gulden die hiermee gemoeid zijn, vrijgemaakt kunnen worden.

De viskwekerijen, met een totale oppervlakte van 220 hectare, begonnen hun bestaan in 1963, toen er van overlast van aalscholvers nog geen sprake was. Bij een eerste telling onder de dieren in 1978, bleek dat er 125 broedparen aanwezig waren op nog geen tien minuten vliegen van de kweekvijvers. Vorig jaar bleken er echter al 1250 broedparen te zitten, die 100.000 karpers en 15.000 graskarpers opvrat. Dit jaar zitten er al rond de 2000 broedparen, die naar men vreest de vijvers voor driekwart zullen leegvreten. Een schadepost van enkele tonnen.

Een woordvoerder van de OVV verklaarde te willen streven naar het terugdringen van het aantal broedparen tot 125. CRM heeft al een vergunning afgegeven voor beperkt afschot. Hoe men de vogels in de toekomst uit het land wil weren is nog niet duidelijk. Evenmin waar de dieren dan wel terecht kunnen. Rond september moet duidelijk zijn wat de beste oplossing is, anders zullen steeds meer hengelsportverenigingen, die vis willen kopen om in eigen water uit te zetten, achter het net vissen.

Roek slaat vleugels uit

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG - De roek heeft zich de laatste jaren enigszins hersteld van de sterke achteruitgang die deze vogel tot 1970 heeft getroffen. Bij een vorig jaar gehouden telling werd het aantal nesten van de roek op bijna twintigduizend geschat, twee keer zoveel als in 1980 werd aangetroffen.

De inventarisatie van het aantal roekennesten is gehouden

door de directie faunabeheer van het ministerie van land- en bosbouw. In 1950 bevonden zich in Nederland ongeveer vijftigduizend roekennesten, maar in 1970 was dat aantal gedaald tot tienduizend. De achteruitgang is te wijten aan het gebruik van bestrijdingsmiddelen en zaadontsmettingsmiddelen. Een groot aantal van deze middelen is inmiddels verboden en het aantal roekennesten is sindsdien met ongeveer tien procent per jaar toegenomen.

WIJ DANKEN U VRIENDELIJK VOOR DE GEGEVENS VAN DEZE GERINGDE VOGEL. MOCHT U EEN FOUT VINDEN IN DEZE GEGEVENS. WILT U DIE DAN VERBETEREN EN HET FORMULIER NAAR ONS TERUGSTUREN?

VOGELTREKSTATION - KEMPERBERGERWEG 67 - 6816 RM ARNHEM - HOLLAND

RINGNUMMER: BRUXELLES 11756950

VOGELSOORT: SPREEUW

GESLACHT:

VINDER

LEEFTIJD: NA EERSTE KAL. J

RINGDATUM: 28 01 1981

RIAN VESTERS
RENDIERSTRAAT 35
5408 XJ VOLKEL.

RINGPLAATS: OHLIN HENEGOUWEN
BELGIE
50.28 N

03.53 E

VINDDATUM: 13 04 1981

VINDPLAATS: BOEKEL NOORD BRABANT
NEDERLAND
51.36 N

05.40 E

VIND-
GEGEVENS: DOOD. VERS
GEPAKT DOOR EEN KAT

TABEL BETREFFENDE DE MEEST GESCHIKTE INVENTARISATIE TIJDEN VAN DE BROED- VOGELS.

LEGENDA:

N.B. De met een + vermelde soorten reageren in het territorium wanneer geluidsnabootsing plaatsvindt.

N.B. De met een ■ vermelde vogelsoorten betreffen soorten die in Nederland als broedvogel zeer zeldzaam zijn, of zijn uitgestorven, of mogelijkerwijs in de toekomst tot de Nederlandse broedvogels gerekend kunnen worden.

- 1 In betreffende periode (tijdstip van de dag (nacht) en maand) is de soort gemakkelijk te localiseren.
Tellingen kunnen dan relatief nauwkeurig verricht worden, omdat in deze periode meestal alle mannetjes zingen, of de vogel zich anderszins opvallend gedragen (balst o.a.).
 - 2 In betreffende periode (tijdstip van de dag (nacht) en maand) is de soort betrekkelijk gemakkelijk te localiseren.
Indien een optimale periode is vermeld (zie 1), moet men er rekening mee houden, dat tellingen (vallende in periode 2) minder nauwkeurig, omdat niet alle mannetjes zingen of de vogels zich anderszins opvallend gedragen.
Indien geen optimale periode is vermeld, is de soort in die periode nauwkeurig te inventariseren (tellen etc.).
 - 3 In betreffende periode (tijdstip van de dag (nacht) en maand) is de soort in elk geval wel kwalitatief vast te stellen.
Zeer nauwkeurige tellingen kunnen dan niet verricht worden, omdat er mogelijk nog sprake is van doortrek, of niet alle mannetjes zingen of zich anderszins opvallend gedragen (balst, fourageren etc.).
-
-
-

dodzaars	*
geoorde fuut	
fuut	
roodhals fuut	■
aalscholver	
blauwe reiger	
purper reiger	
kwak	■
woudaanje	*
roerdomp	*
oelivaar	■
lenelaar	
knobbelswaan	
grauwe gans	■
casarca	■
bergeend	
wilde eend	
zomertaling	
wintertaling	
pijlstaart	
smient	■
krakeend	
slobeend	
krooneend	
tafeleend	
kuifeend	
witoogeend	■
eidereend	
wespendief	
rode wouw	■
zwarte wouw	■
havik	
sperwer	
buizerd	
blauwe kiek.	
grauwe kiek.	
bruine kiek.	
boomvalk	
torenvalk	
korhaan	
rode patrijs	■
patrijs	*
fazant	
kwartel	*
waterral	*
kwartelkoning	*
klein waterhoen*	
klst. waterhoen*	
porseleinhoen *	
waterhoen *	
meerkoet	
scholekster	
kievit	
goudplevier	■

[illegible]

4

	zons- opgang		over- dag	zons- onderg.		nacht	maanden							
	ca 1.00u ernaar ca 1.00u ervoor		12.00 uur	ca 1.00u ernaar ca 1.00u ervoor		24.00 uur	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
4			↓			↓								
vuurgoudhaan														
grau.vliegenv.														
bc.vliegenv.														
kl.vliegenv.														
heggemus														
graspieper														
duinpieper														
boompieper														
witte kwikst.														
rouwkwikst.														
gr.gele kwikst.														
gele kwikst.														
eng.gele kwikst.														
klapekster														
roodkopklauwier														
grijske klauwier														
spreeuw														
huismus														
ringmus														
appelvink														
groenling														
putter														
sijsje														
kneu														
barmsijs														
eur.kanarie														
goudvink														
kruisbek														
vink														
keep														
grijske gors														
geelgors														
ortolaan														
rietgors														

W.J.

Lambert v. Dijk
O'peel